مقدمه:

اتریپلکس (Atriplax) از جمله نباتات چندین ساله بوده که در مناطق خشک و کم اب بخوبی میروید و مربوط به فامیل شورک ها می باشد این نبات در سال اول به مراقبت اندکی می تواند در خاک ریشه های خود را مستحکم ساخته وحاصل بدهد که حیوانات مانند بز و گوسفند به میل و اشتها انرا می خورند هر گاه این نبات با دیگر علوفه جات میده شده مخلوط گردد بهتر خواهد بود. زیرا موجودیت نمکیات در این نبات باعث تشنگی حیوان گردیده که به آب زیاد حیوان تمایل پیدا می نماید. بناء این نبات در خاک های نمکی روئیده و باعث تقلیل نمکیات در خاک میگردد.

هرگاه این نبات با مراعات نمودن چرا حیوانات در مراحل مختلف سال تنظیم گردد برای چندین سال از علوفه ان استفاده خوب میشود و از بین نمی رود. در صورتیکه این نبات درو شده میده با یولاف مخلوط گردد خوشخوراکی ان بیشتر گردیده از ان تمام حیوانات استفاده زیاد نموده محصولات حیوانی انها بیشتر میگردد.

اهمیت اقتصادی

کشت اتریپلکس وسایر انواع بوته یی مناسب وبومی منطقه به همراه درختان و درختچه های گرمسیری نتیجه خوبی را در احیا علفچر ها در مناطق خشک در بر خواهد داشت.

اتریپلکس از انواع مختلف چراگاه می باشد که مقاومت زیادی به سرما ندارد. این گیاه درشرایط اقلیمی جنوب و غرب کشور که بارندگی در حد 150 تا 200 میلیمتر سازگاراست. بوته اتریپلکس پس از مستقر شدن در خاك دوره های چند ساله خشکی کمتر از 50 میلیمتر راهم تحمل می نماید. کشت اتریپلکس می تواند اهداف دیگری نیزد اشته باشد از مهمترین این هدف ها می توان به تولید علوفه، حفاظت خاك، تثبیت ریگهای روان وتامین مصارف سوختی اشاره کرد.

کنترول از تخریب خاک

اتریپلکس نبات چندین ساله بوده (12-10) سال عمر دارد. در ساحاتیکه نباتات محلی وجود نداشته باشد این نبات ریشه خود را 12 -6 متر در زمین پایین برده و سبب جلوگیری از تخریب خاک (Soil erosion) می گردد.

حیات وحش

بر علاوه گوسفند و بز، آهو نیز این نبات را خصوصا در فصل زمستان بسیار دوست دارد. انواع طیور و بطور خاص بودنه از این نبات جهت استفاده اشیانه و منبع غذا استفاده مینماید. باید متذکر شد که حیوانات دیگر از قبیل جیره، موش خرما، خرگوش و روبا از این نبات استفاده می نمایند.

تزئین دادن و حفاظت محیط زیست

اتریپلکس در جای های که بارنده گی نسبتا کم باشد این ظرفیت را دارد که، نمو نموده و محیط را از الوده گی ها پاک نگاه کند. بصورت عموم در مقابل کم آبی مقاوم بوده و ضرورت آب آن در طول فصل نمو مقدار 150 ملی متر میباشد. همچنان نسبت پوشش و سایه نمودن زمین، شرایط را برای احیا و نموی دیگر اقسام نباتات و علوفه جات مهیا میسازد.

عملیات زراعتی

1- آماده ساختن زمین برای کشت

مراحل اماده سازی زمین اصلی، انتقال وکشت نهال ها ومراقبت از ان به شرح ذیل است:

1. عملیات احداث ساختمانهای ذخیره آب برف وباران
2. عملیات کندن چقرکها درساحه

3. انتقال نهال ها به زمین اصلی
4. کشت نهالی در چقرک ها
5. عملیات حفظ و مراقبت نهالهای کشت شده

2- مقدار تخمریز

بهترین طریقه بذر و تکثیر اتریپلکس کشت تخم آن در خریطه های پلاستیکی بوده ولی توسط پاش دادن بصورت قطار نیز صورت میگیرد.

تخم در هر حالت باید پاک و سالم بوده و به اندازه کمتر از یک انچ عمق در خاک و یا خریطه های پلاستیکی بذر گردد.

مقدار تخمریز از 2.5 -2 کیلو گرام فی هکتار کافی است و در بذر مستقیم آن از 3-2 تخم سالم در هر بستر اماده شده کشت میگردد.

3- وقت مناسب کشت

در تمام فصل های سال میتوان نهالی را تولید نمود مگر در فصل بهار نتیجه خوبتر دارد.

فاصله بین دو قطار 4 متر و فاصله بین دو نبات 4 متر غرس و کشت میگردد و باید اولا ساحه تراس بندی شده و در دو موسم سال بهار و خزان نهالی ها غرس گردد.

4- خصوصیات مارفولوژیکی

خصوصیات مارفولوژیکی که مطالعه گردیده نوع اولی برگهای باریک و ضخیم که حیوانات گاو و گوسفند انرا به اشتها و میل خورده و نوع دومی دارای برگهای پهن وضخیم که حیوانات انرا نیز مانند نبات فوق از آن استفاده زیاد می نمایند.

5- طرق کشت

برای احداث قوریه وپروش نهال عملیات زیر انجام می گیرد:

تهیه خریطه های پلاستیکی، انتخاب زمین قوریه، تهیه مخلوط

خاك برای خریطه ها، اماده کردن تخم، کشت قوریه، آبیاری قوریه و یکه کردن نهالی قوریه.

6- استعمال کود

بهترین نسبت که برای این مخلوط به کار میرود شامل یک قسمت خاک یک قسمت ریگ و یک قسمت کود حیوانی پوسیده شده میباشد.

7- آبیاری:

در سال اول با یک اندازه آبیاری موقتی توسط سطل تا وقتیکه نبات در خاک مستحکم گردد ابیاری صورت میگیرد و هم عملیات زراعتی Water Catchment جهت زخیره آب های

فریدالله عزیزی درحال گرفتن دیتای اتریپلکس ساحه درایلند

طبعیی تنظیم گردیده که باید تذکر داد که در سال دوم نبات مذکور به آبیاری کمتر البته یک یا دوبار نظر به ضرورت آبیاری گردیده و سال سوم به آبیاری ضرورت نمیباشد.

شرایط مناسب برای نمو:

از خصوصیات این گیاه مقاوم بودن در مقابل شوری خاك میباشد اتریپلکس در خاکهای با pH بین 7 تا 5/ 8 به رشد خود ادامه می دهد این نوع در مقابل خاکهای خنثی ویا اسیدی مقاومت دارد

ودر خاکهای کلسیم دار نیز به خوبی رشد مینماید. اتریپلکس در آب وهوای صحرایی که میزان بارندگی 150 میلی متر به بالا را داشته باشد به حیات خود ادامه میدهد. بعضی از انواع این گیاه مقاوم به سرما بوده و در ارتفاعات بیش از 1000 متر از سطح دریا قادر به رشد می باشند.

نتایج بدست آمده

در سال های ۱۳۸۸-۱۳۸۹ این نبات از مرکز بین المللی تحقیقاتی ایکاردا مقداری از تخم آن جهت آزمایش تحقیقاتی آورده شده و در ولایات بغلان و بعضی صفحات شمال قسما کشت گردیده. که دور نمای خوبی از آن متصور بوده. اکنون دو نوع آنرا از منابع سوریه، امریکا و بلوچستان تهیه نموده ایم که طور قطعه نمایشی تحت مطالعه قرار داشته ذیلا شرح می گردد.

1- Lentiformis

2- Canescens

این دو نوع اتریپلکس از مرکز تحقیقاتی ایکاردا از شهر حلب کشور سوریه تخم آن تهیه گردیده است وبعد از آماده ساختن گرین هوس و مواد در پاکت های بذری در فارم تحقیقاتی بادام باغ تخم آن بذر و پرورش یافته زمانیکه نهالی آماده انتقال گردید در ساحه درایلند دو بلاک در سال ۱۳۹۰ غرس گردیده است.

باید یاد آور شد که نوع اولی به مقابل سردی مقاوم بوده و نوع لینتوفارمس تا اندازه به مقابل سردی مقاوم بوده و نوع بلوچی به مقابل سردی حساس بوده در مناطق گرم زرع و غرس میگردد.

وزارت زراعت، آبیاری و مالداری
ریاست عمومی انستیتوت تحقیقات زراعتی
ریاست تحقیقات تطبیق و توافقی

معرفی اتروپلکس
Atriplex

بادام باغ کابل

آدرس: ریاست عمومی انستیتوت تحقیقات زراعتی، بادام باغ، کابل
ویب سایت: www.aria.gov.af
تهیه کننده: دیپارتمنت تحقیقات نباتات جنگلی، طبی و علوفوی
تصحیح کننده: کمیته نشراتی ریاست تحقیقات زراعتی
Agriculture Research Institute of Afghanistan